

Huvudman

Stiftelsen Källan

Org. nr: 878001-9090

anders.dunemyr@piltradsskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Pilträdsskolan i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Källan att senast den **3 december 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet, utredning av elevers frånvaro, anmälan om elevers behov av särskilt stöd, utredning av elevers behov av särskilt stöd och utredning av elevers ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Källan inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Källan ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att eleverna i högstadiet får minst den garanterade undervisningstiden i ämnena engelska och språkval. Huvudmannens beslutade timplan och klasscheman för läsåret 2026/2027 avseende årskurs 7–9 ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (10 kap. 4–5 §§ skollagen, 9 kap. 3–4 §§ samt bilaga 1 skolförordningen (2011:185))

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Utredning av elevers frånvaro

1. Se till att rektorn skyndsamt utreder orsaken till frånvaron för alla elever som har upprepat eller längre frånvaro från skolan om en utredning inte är obehövlig. Dokumentation över vilka elever som har upprepat eller längre frånvaro ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. Av dokumentationen ska det framgå när skolan uppmärksammat frånvaron som problematisk och när en frånvaroutredning har inletts. (7 kap. 19 a § skollagen)

Anmälan om elevers behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 16 september 2026 informera samtliga lärare och övrig personal om skollagens krav gällande när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en skriftlig redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 a § skollagen, 3 kap. 7 § skollagen)
2. Se till att lärare och skolpersonal som befarar att en elev, trots extra anpassningar i den ordinarie undervisningen, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas anmäler eleven till rektorn. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med dokumentation över vilka elever (initialer och klass) som blivit anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd under perioden den 10 augusti 2026 till den 1 december 2026. (3 kap. 7 § skollagen)

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

1. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, skyndsamt startar en utredning. Huvudmannen ska i inlämnad dokumentation över vilka elever som blivit anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd under perioden den 10 augusti 2026 till den 1 december 2026 ange vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (3 kap. 7 § skollagen)

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

1. Se till att rektorn startar en utredning för en elev som upprepat stört ordningen eller uppträtt olämpligt, eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Huvudmannen ska dokumentera hur många sådana utredningar som genomförts från den 10 augusti 2026 till den 1 december 2026. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9 § skollagen)

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Stiftelsen Källan avseende brister rörande anmälan om kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, att utredning om särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan, beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram, undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, och att undervisningen är icke-konfessionell samt saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:3326) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2026 inlett en tillsyn av Pilträdsskolan, som är en F-9 skola i Västerås kommun. Skolan har fått godkännande att bedriva verksamhet med konfessionell inriktning.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Pilträdsskolan följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet, utredning av elevers frånvaro, extra anpassningar, anmälan om elevers behov av särskilt stöd, utredning av elevers behov av särskilt stöd, att utredning om särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan, beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram, utredning av elevers ordningsstörande beteende, anmälan om kränkande behandling, undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, att undervisningen är icke-konfessionell samt saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 6 maj 2026 och den 22 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat lärarlegitimationer, huvudmannens timplan, klasscheman, ämnesplaneringar för läsåret 2025/2026 i ämnena

kristendom, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen samt lektionspresentationer i ämnet kristendom. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har lämnat in sin beslutade timplan för läsåret 2025/2026 till Skolinspektionen. Av timplanen framgår bland annat fördelningen av undervisningstid i minuter per vecka för ämnen och årskurser. Det framgår även att skolenheten anordnar skolans val i ämnet kristendom. Rektorn uppger i intervju att skolans timplan är baserad på 35,6 veckor över läsåret och att de lämnar in den beslutade timplanen varje år till Statistiska Centralbyrån, som granskar och godkänner den. Skolinspektionen har även tagit del av samtliga klassscheman för årskurs 1–9. Rektorn uppger i intervju att det är rektor och biträdande rektor som beslutar om hur schemat ska förläggas för de olika klasserna. Vidare uppger rektorn att biträdande rektor gör scheman med hjälp av ett schemaprogram och att hen utgår från timplanen när hen lägger in scheman i programmet.

Av den beslutade timplanen och samtliga klassscheman framgår att alla årskurser har undervisning i skolans val kristendom under 40 minuter per vecka. Lärare och rektorn uppger i intervju att undervisningen i skolans val kristendom utgår från läroplanen samt kursplanen i religionskunskap.

Av Skolinspektionens uträkning¹ utifrån schemalagd undervisningstid i årskurserna 7–9² framgår att eleverna på högstadiet ges 198 undervisningstimmar i ämnet engelska och 270 undervisningstimmar i ämnet språkval. Den schemalagda undervisningstiden i ämnena engelska och språkval stämmer överens med huvudmannens beslutade timplan. Enligt timplanen för grundskolan ska eleverna ges undervisning i minst 200

¹ För att räkna ut den totala undervisningstiden i timmar räknar Skolinspektionen med 178 skoldagar per läsår, vilket ger 18 veckor per termin.

² Skolinspektionen har utgått från schemalagd undervisningstid i klasserna 7A, 8A och 9A.

timmar i ämnet engelska och minst 272 timmar i ämnet språkval under högstadiet. Avvikelsen som framkommer är -2 timmar i engelska och -2 timmar i språkval.

Rättslig reglering

Undervisningen ska omfatta följande ämnen: bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. Vidare ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen. (10 kap. 4 § skollagen)

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara 6 890 timmar. (10 kap. 5 § skollagen)³

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (9 kap. 3 – 4 §§ skolförordningen)

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. (9 kap. 9 § skolförordningen)

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas. (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan inte uppfyller författningarnas krav vad gäller den garanterade undervisningstiden.

³ Bestämmelsen i 10 kap. 5 § skollagen har ny lydelse från den 1 juli 2026 genom lag 2025:729. Bestämmelsen tillämpas första gången på utbildning och annan verksamhet som bedrivs efter den 30 juni 2028. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning och annan verksamhet som bedrivs före den 1 juli 2028.

Av utredningen framgår att eleverna på högstadiet ges två timmar mindre undervisningstid i ämnena engelska och språkval i jämförelse med skolförordningens garanterade undervisningstid samt huvudmannens beslutade timplan. Av skollagen framgår att elever i grundskolan är garanterade en viss undervisningstid och fördelning av den garanterade undervisningstiden på ämnen framgår av timplanen för grundskolan. Av skolförordningens timplan för grundskolan framgår också att antalet undervisningstimmar för ämnena engelska och språkval inte får minskas i timplanen vid skolans val. En viktig förutsättning för att eleverna ska kunna uppfylla kunskaps- och betygskriterierna är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Det innebär att huvudmannen för skolan är skyldig att se till att eleverna i varje ämne får minst den tid som anges i timplanen för grundskolan. Undervisningstiden ska användas för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt inom de olika ämnena utifrån respektive ämnes syfte och centrala innehåll. Att eleverna på högstadiet inte får den garanterade undervisningstiden i ämnena engelska och språkval är en brist.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare på högstadiet uppger i intervju att de anmäler elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet till elevhälsoteamet. Lärare namnger vidare fyra elever som de anser är i behov av studiehandledning på modersmålet, men som inte ges det. Rektorn uppger i intervju att lärare och elevhälsoteamet gör bedömningar av elevers behov av studiehandledning på modersmål och rektorn har diskussion med lärarna om elevernas behov.

I huvudmannens inlämnade dokumentation till Skolinspektionen inför Skolinspektionens tillsynsbesök anges att det är sju elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet, men som inte får det. Det gäller en elev i årskurs 7 på språket soninke, en elev i årskurs 1 och en elev i årskurs 7 på språket somaliska, en elev i årskurs 1 och en elev i årskurs 8 på språket tigrinja, en elev i årskurs 1 på språket arabiska och en elev i årskurs 5 på språket kurdiska. Rektorn uppger i intervju att eleven som behöver studiehandledning på språket kurdiska numera ges det. Avseende eleven som behöver studiehandledning på språket arabiska uppger rektorn att de har bedömt att eleven inte längre gynnas av att få det. Vidare uppger rektorn att det stämmer att eleverna som behöver studiehandledning på modersmålet i språken somaliska och tigrinja fortsatt har behovet, men det tillgodoses inte. Rektorn uppger även att det inte går att tillgodose behovet av studiehandledning på modersmålet på språket soninke, eftersom det saknas tolkar på det språket i Sverige.

Huvudmannen har i samband med inlämnandet av sina synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket uppgett att det är en elev i årskurs 8 som behöver studiehandledning på modersmålet på tigrinja, men som inte får det. Huvudmannen har även uppgett att det är tveksamt om de två andra eleverna i årskurs 1 behöver studiehandledning på modersmålet på språken tigrinja respektive somaliska, mot bakgrund av att det finns andra orsaker till elevernas svårigheter samt att eleverna använder svenska i hemmet.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan inte uppfyller författningarnas krav gällande att en elev får studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns fem elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, varav två elever på språket tigrinja, två elever på språket somaliska och en elev på språket soninke, men som inte får det. Huvudmannen har visserligen uppgett att det är tveksamt om två elever fortfarande har behov av studiehandledning på modersmålet och att det enbart är en elev som har det. Samtidigt uppger rektorn att de ovan nämnda fem eleverna har behov av studiehandledning på modersmålet, men att eleverna inte får det, och Skolinspektionen finner ingen anledning att ifrågasätta rektorns uppgifter.

Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för elever som behöver det. Det är elevens behov som ska styra hur länge och i vilken omfattning eleven ska få studiehandledning på modersmålet. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen, även om eleven inte klarar av att följa undervisningen på svenska. Att elever som är i behov av studiehandledning inte erbjuds detta innebär dels att alla elever inte ges samma möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, dels att alla elever inte ges möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att elever som har behov av studiehandledning på modersmålet inte får det är en brist.

Utredning av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare på högstadiet uppger i intervju att information om elever med upprepad eller långvarig frånvaro finns på skolans skolplattform och att rektorn får kännedom om eleverna därigenom. Rektorn uppger i intervju att elever med upprepad eller långvarig frånvaro tas upp på möten med elevhälsoteamet och att rektorn kan se information om specifika elever på skolplattformen. Rektorn uppger även att det går en signal till kuratorerna och mentorn när en elev har över 10 procent frånvaro. Vidare uppger rektorn att det är rektor som startar en utredning av en elevs frånvaro och att det är kurator eller socialpedagog som gör utredningen.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att det är kuratorn som utreder en elevs upprepade eller långvariga frånvaro. En representant uppger att hen i frånvaroutredningen gör en kartläggning av elevens situation i skolan samt i hemmet och på fritiden, och att hen pratar med eleven och elevens vårdnadshavare samt mentor. Representanten sätter därefter in åtgärder utifrån vad kartläggningen har visat. Representanten uppger vidare att skolan har satt in åtgärder för att komma till rätta med specifika elevers frånvaro, vars frånvaro har utretts och anger exempel på sådana åtgärder.

Rektorn har inför Skolinspektionens tillsynsbesök lämnat in en sammanställning över elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro under läsåret 2025/2026. I sammanställningen anges bland annat att frånvaron har utretts för vissa elever och att frånvaroutredningen pågår eller ska påbörjas för vissa elever. Skolinspektionen har i intervju med representanter för elevhälsan och rektorn ställt frågor om frånvaron har utretts gällande specifika elever som har upprepad eller långvarig frånvaro under höstterminen 2025 och vårterminen 2026. Av intervjuerna framgår att det inte har genomförts en utredning av frånvaron gällande fem namngivna elever. Vidare framgår av intervjuerna att utredningen av frånvaron för en ytterligare elev är pågående samt har avslutats för en annan elev.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. (7 kap. 17 § skollagen)

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltigt eller ogiltigt frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt.

Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan inte uppfyller författningarnas krav gällande skolans arbete med att utreda elever som har upprepad eller längre frånvaro.

Av Skolinspektionens utredning framgår visserligen att skolan har utrett frånvaron för flera elever, att det finns pågående frånvaroutredning för en elev, samt att skolan sätter in åtgärder för att komma till rätta med elevers frånvaro efter genomförd frånvaroutredning. Vidare framgår att de frånvaroutredningar som genomförs på skolan sker i samråd med elev och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Det framgår dock att det finns fem namngivna elever vars upprepade eller långvariga frånvaro inte har utretts. Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Att rektorn inte ser till att starta utredningar för samtliga elever som har upprepad eller längre frånvaro är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Flera lärare uppger i intervju att alla elever som är i behov av extra anpassningar ges det. Lärare på högstadiet uppger att de har språksvaga elever och att det medför att eleverna också har det svårt för ämnen som exempelvis SO och NO. Lärare uppger exempel på extra anpassningar som ges till elever, däribland att elever får extra genomgångar av läraren, hjälp med att komma i gång med uppgifter, bildstöd, nivå-anpassat material, extra tid på prov, utföra muntlig redovisning i stället för skriftlig samt en-till-en genomgång med lärare. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att lärare generellt kan tillgodose elevers behov av extra anpassningar i klassrummet.

Anmälan om elevers behov av särskilt stöd

Av intervju med lärare framkommer att lärare gör olika om de befärar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Flera lärare uppger i intervju att de har möten med elevhälsoteamet varje vecka, då de kan lyfta elever som har det svårt i skolan av olika anledningar. Vidare uppger flera lärare att om de har testat olika extra anpassningar för en elev och det inte ger resultat, kan lärare anmäla eleven för utredning av särskilt stöd på skolans intranät genom att fylla i ett digitalt formulär. Flera

lärare uppger att de anmäler elever för utredning av särskilt stöd när extra anpassningar inte har gett resultat. En lärare uppger att hen eventuellt saknar kunskap om när extra anpassningar behöver övergå till särskilt stöd. En annan lärare uppger att det finns många elever i samtliga stadier som inte har godkänt på ett specifikt moment i ämnet idrott och hälsa, men att läraren inte anmäler eleverna för utredning av särskilt stöd trots att eleverna har getts extra anpassningar. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att lärare pratar om elever på klassgenomgångar med elevhälsoteamet och att lärare kan anmäla elever till elevhälsoteamet för behov av särskilt stöd om lärarna redan har testat extra anpassningar. Vidare uppger en representant att elevhälsan inte kan se anmälningar om behov av särskilt stöd, utan att de går direkt till rektorn. Rektorn uppger i intervju att hen mottar anmälningar om elevers behov av särskilt stöd.

Av intervju med lärare framkommer exempel på elever som lärare har anmält för behov av särskilt stöd till elevhälsan. Det framkommer även exempel på flera elever som har extra anpassningar och där lärare befärar att eleverna inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, men som lärarna inte har anmält för behov av särskilt stöd till elevhälsan. Det gäller totalt 29 namngivna elever, varav 22 elever på mellanstadiet och sju elever på högstadiet. 24 av dessa elever har inte uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i ämnet idrott och hälsa. Representanter för elevhälsan och rektorn uppger att det inte har inkommit någon anmälan om behov av särskilt stöd för de 29 namngivna eleverna, samt att elevhälsan inte har initierat någon utredning av särskilt stöd för eleverna.

I samband med huvudmannens synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning uppger huvudmannen att det är ytterligare en elev som inte har anmälts för utredning av behov av särskilt stöd. I intervju med lärare framkommer att lärare befärar att denna elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna i ett ämne.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd och att utredning om särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att rektorn hanterar anmälningar om elevers behov av särskilt stöd på möten med elevhälsoteamet och att de tillsammans beslutar på mötena om att starta utredningar av elevers behov av särskilt stöd. Vidare uppger representanter att de startar ett ärende på skolans skolplattform, som fördelas till någon personal i elevhälsoteamet, och därefter informeras lärare om att de kan påbörja den pedagogiska kartläggningen i ärendet. Representanter uppger även att elevhälsan ansvarar för att utredningen av särskilt stöd kommer i gång.

Lärare namnger i intervju en elev som har anmälts för behov av särskilt stöd, men som representanter för elevhälsan i intervju uppger att de inte har mottagit någon anmälan. Lärare uppger att eleven anmälades för behov av särskilt stöd några veckor innan tidpunkten för Skolinspektionens intervju, då läraren befarar att eleven inte kommer uppnå godkända betyg trots extra anpassningar i ämnet matematik för vårterminen 2026. Rektorn uppger att det kom in en anmälan den 15 april 2026 och att det inte har startats en utredning eller fattats något beslut om åtgärdsprogram.

I intervju med rektorn framkommer exempel på ytterligare två elever där det finns en anmälan om behov av särskilt stöd, men där det inte har startats någon utredning av särskilt stöd. Gällande en av eleverna uppger en lärare i intervju att eleven befaras att inte uppfylla kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas under vårterminen 2026 i ämnena svenska och matematik. Eleven ges extra anpassningar och ingen lärare har anmält eleven för behov av särskilt stöd under detta läsår. Representanter för elevhälsan uppger att elevhälsan inte har initierat en utredning om behov av särskilt stöd. Rektorn uppger i intervju att det kom in en anmälan om behov av särskilt stöd för eleven den 28 maj 2025 samt att det inte har gjorts en utredning om särskilt stöd för eleven. Gällande den andra eleven uppger en lärare i intervju att eleven inte kommer uppnå godkända betyg i sina ämnen samt att eleven ges extra anpassningar. Vidare uppger läraren att hen inte har anmält eleven för behov av särskilt stöd genom skolans digitala system, men att hen har pratat om eleven på möten med elevhälsoteamet. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de har pratat om eleven på möten med elevhälsoteamen, men att elevhälsan inte har initierat en utredning av särskilt stöd för eleven. Rektorn uppger i intervju att det kom in en anmälan den 8 april 2025, men att det inte finns några uppgifter om en utredning om särskilt stöd för eleven.

Av inlämnad dokumentation från huvudmannen över en sammanställning av särskilt stöd vid skolenheten framgår att en namngiven elev anmälades för behov av särskilt stöd den 12 mars 2026. Representanter för elevhälsan uppger att eleven har sociala svårigheter och att anmälan om behov av särskilt stöd inkom mot bakgrund av andra anledningar än pedagogiska. Vidare uppger representanterna att de tillsammans med rektorn har beslutat på ett möte med elevhälsoteamet den 28 april 2026 att inte starta en utredning om särskilt stöd för eleven. På frågan om de brukar starta utredningar om behov av särskilt stöd på grund av andra orsaker än kunskapsmässiga uppger en representant för elevhälsan att de inte gör det. Rektorn uppger att eleven hade koncentrationssvårigheter och att det har satts in mycket stöd för eleven, samt att det går bättre för eleven nu. Vidare uppger rektorn att de startar en utredning om behov av särskilt stöd när eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation än kunskapsmässiga. Huvudmannen uppger i sina synpunkter på Skolinspektionens

tjänsteanteckning från tillsynsbesöket att skolan har en skyldighet att utreda behov av särskilt stöd.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervju att elevhälsan är delaktiga i utredningar av en elevs behov av särskilt stöd.

Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram

Lärare uppger i intervju att rektorn alltid fattar beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram när en utredning av en elevs behov av särskilt stöd är klar. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att rektorn har fattat beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram för de elever som namngetts under intervjuer där en utredning om behov av särskilt stöd är klar.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervju att det främst är en elevs klasslärare eller mentor som underrättar eleven och elevens vårdnadshavare om innehållet i beslutet om åtgärdsprogram. Representanter för elevhälsan uppger vidare att elevhälsoteamet blir inblandade i underrättelsen ibland, framför allt i förskoleklassen. Om det är klasslärare eller mentor som underrättar om innehållet i beslutet informerar även dem eleven och elevens vårdnadshavare om att beslutet kan överklagas. Om det däremot är elevhälsan som underrättar om beslutet så ger de även information om överklagan. Rektorn uppger att alla vårdnadshavare kan se åtgärdsprogrammet på skolans skolplattform. Rektorn uppger vidare att elev och elevs vårdnadshavare informeras om hur de kan överklaga beslutet om åtgärdsprogram till Skolväsendets överklagandenämnd. Information om överklagan finns i slutet av dokumentet om åtgärdsprogram samt högst upp på skolplattformen.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap 34 a § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots

att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Ett beslut om åtgärdsprogram som fattas av rektorn enligt 3 kap. 9 § skollagen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. (28 kap. 16 § skollagen)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas bland annat 33 § förvaltningslagen (2017:900) om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. (33 § förvaltningslagen (2017:900))

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar, att utredning om särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan och beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommer annat i utredningen än att skolan uppfyller författningarnas krav gällande extra anpassningar, att utredning om särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan och beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Ärendet ska därför avslutas i de delarna.

Anmälan om elevers behov av särskilt stöd

Av Skolinspektionens utredning framgår visserligen att lärare har anmält flera elever, som trots extra anpassningar befaras att inte uppnå betygskriterierna eller kriterierna för kunskaper som minst ska uppfyllas, till rektorn. Av utredningen framkommer dock att lärare inte alltid anmäler elever för utredning av särskilt stöd till rektorn när de befarar att en elev riskerar att inte uppnå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots att extra anpassningar har getts. Av utredningen har det framkommit flertal exempel på elever som lärare inte har anmält för behov av särskilt stöd till rektorn, trots deras kännedom om att eleverna riskerar att inte uppnå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Att lärare vid verksamheten inte alltid anmäler elever som befaras att inte uppnå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas är en brist. Om en elev inte anmäls till rektorn finns det en risk för att elevens behov av särskilt stöd inte utreds och att eleven blir utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt till.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Av Skolinspektionens utredning framgår att det vid Skolinspektionens tillsynsbesök fanns fyra namngivna elever som är anmälda för behov av särskilt stöd, men där en utredning om särskilt stöd inte har påbörjats för eleverna. Av utredningen framgår vidare att rektorn inte säkerställer att utredningar om elevers behov av särskilt stöd alltid påbörjas skyndsamt när en lärare anmält att en elev, trots extra anpassningar, riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök var det för två elever där ingen utredning av särskilt stöd hade påbörjats, där anmälningarna om behov av särskilt stöd kommit in cirka 11 månader respektive 13 månader tidigare.

Av skollagen framgår att rektorn efter anmälan ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Att rektorn inte alltid påbörjar en utredning om särskilt stöd då en anmälan om en elevs behov av särskilt stöd inkommer, samt att det inte alltid sker skyndsamt, är en brist. Om en elev inte utreds för sitt behov av särskilt stöd riskerar eleven att bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Utan en utredning är det också svårare för lärare och rektor att veta om de insatser som sätts in och i den omfattning det behövs för att eleven ska ha möjlighet

att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Vidare framgår av utredningen att rektorn inte alltid startar en utredning om särskilt stöd även om en elev har andra svårigheter i sin skolsituation än kunskapsmässiga. En elev anmäldes för behov av särskilt stöd i mars 2026 på grund av att eleven har sociala svårigheter och problem med koncentrationen, men på ett möte med elevhälsoteamet beslutades det att inte starta en utredning om särskilt stöd för eleven. Av skollagen framgår att behovet av särskilt stöd ska utredas även om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Att en utredning om särskilt stöd inte har påbörjats för en elev som har anmälts för särskilt stöd och då eleven har andra svårigheter i sin skolsituation än kunskapsmässiga är också en brist.

Ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation från huvudmannen framkommer att rektorn inte har gjort någon utredning av elever som upprepat stört ordningen på skolan under de senaste tolv månaderna.

Elever på mellanstadiet uppger i intervju att det ibland är svårt att koncentrera sig på lektionerna eftersom det finns andra elever som pratar. En lärare på mellanstadiet uppger i intervju att det är en namngiven elev som stör hela tiden i sin klass och att rektorn känner till att eleven upprepat stör på lektionerna. Läraren uppger att hen nyligen har pratat med rektorn om att elevens beteende påverkar andra elever. Läraren vet inte om rektorn har startat en utredning av elevens ordningsstörande beteende.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de känner till att eleven upprepat stör ordningen i klassrummet. Rektorn uppger i intervju att hen inte känner igen elevens namn samt att det av elevens journal framgår att det inte har varit någon utredning om ordningsstörande beteende, utan andra utredningar och externa insatser.

Elever på högstadiet uppger i intervju att det är stökigt i klasserna i årskurs 7, 8 och 9, samt att det finns flera elever som stör i olika klasser. Lärare på högstadiet uppger i intervju att det finns specifika klasser där det är problem med studieron och lärarna namnger även ett tiotal elever som de anser upprepat stör ordningen. En lärare uppger att rektorn känner till att en av de namngivna eleverna upprepat stör i klassrummet, men att rektorn inte har startat en utredning med anledning av elevens ordningsstörande beteende. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de känner till att eleven ofta stör ordningen och att rektorn också känner till det. Rektorn uppger i intervju att hen känner till eleven samt att skolan har startat en utredning kring eleven på grund av andra orsaker och inte en utredning av elevens ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan inte uppfyller författningarnas kvar vad gäller utredning av elever som upprepat stört ordningen.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns två elever som lärare anser upprepat stör ordningen i klassrummet och som rektorn enligt lärare känner till. Vidare framgår att representanter för elevhälsan också har kännedom om att de två eleverna har ett ordningsstörande beteende. Det framgår även att rektorn känner till att en av eleverna upprepat stör ordningen. Gällande den andra eleven uppger rektorn att hen inte känner till eleven. Mot bakgrund av lärarens utförliga uppgifter om att hen har pratat med rektorn om eleven, samt att representanter för elevhälsan också har kännedom om att eleven upprepat stör, finner Skolinspektionen ingen anledning att ifrågasätta lärarens uppgifter om att denne har informerat rektorn att eleven har ett ordningsstörande beteende. Av utredningen framgår vidare att rektorn inte har startat någon utredning utifrån elevernas ordningsstörande beteende. Av skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Att rektorn inte ser till att de elever som upprepat stört ordningen utreds är en brist. Det är viktigt att skolan startar utredningar om ordningsstörande beteende. Detta för att utreda orsaken till beteendet och sätta in åtgärder för att elevens beteende ska upphöra.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet, utredning av elevers frånvaro, anmälan om elevers behov av särskilt stöd, utredning av elevers behov av särskilt stöd och utredning av elevers ordningsstörande beteende. Det finns därför

skäl att förelägga Stiftelsen Källan att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera elever uppger i intervju att det förekommer mycket kränkningar mellan eleverna på skolan. Både elever på mellanstadiet och högstadiet uppger att det främst sker kränkningar mellan högstadieelever. Lärare på lågstadiet och högstadiet ger en varierande bild av kränkande behandling mellan eleverna på skolan. Några lärare på högstadiet uppger i intervju att det är en hård jargong mellan eleverna på högstadiet och att eleverna använder fula ord, medan några andra lärare uppger att elevernas beteende beror på vilken lärare som håller i lektionen. Flera lärare på lågstadiet uppger i intervju att det sker många kränkningar mellan eleverna i deras klasser och på skolan. Några representanter för elevhälsan uppger i intervju att det är ett bra klimat mellan eleverna på skolan, men att skolan behöver jobba på elevernas språkbruk. En representant uppger att det enligt hen är ett hårt klimat på högstadiet på grund av språkbruk och skojbråk. Rektorn uppger i intervju att det generellt är ett bra klimat på skolan, men att det förekommer en del skojbråk på högstadiet och incidenter har inträffat mellan elever från årskurs 7 och 8, som rektorn har fått hantera.

Lärare uppger i intervju att de gör en kränkningsanmälan om eleven uttrycker sig kränkt samt om det handlar om våld eller grova kommentarer. Lärare uppger även att de kan göra en händelserapport om det inte handlar om en kränkning mellan elever utan snarare en händelse som exempelvis en olycka. Några lärare uppger att de anser att det är svårt att veta när en händelse mellan elever ska anmälas som kränkande behandling eller om eleven känner sig kränkt. En lärare uppger att hen inte hinner skriva kränkningsanmälningar på grund av tidsbrist. Vidare uppger lärare att de har fått instruktioner från elevhälsan om att göra en anmälan om kränkande behandling i det fall en elev känner sig kränkt. En representant för elevhälsan uppger att hen tror att det görs för få anmälningar på skolan och att det kan vara svårt för personal att avgöra när de ska göra en händelserapport respektive en kränkningsanmälan. Vidare uppger representanter för elevhälsan och rektorn i intervju att personal anmäler kränkande behandling via ett digitalt system på skolans skolplattform, samt att det är trygghetsteamet som tar emot alla anmälningar och utreder dem.

Av intervju med elever, lärare och representanter för elevhälsan framkommer exempel på två händelser då elever utsatts för kränkande behandling, men som personal inte har anmält som kränkande behandling

till rektorn. En lärare på lågstadiet berättar i intervju om en händelse då en elev kom till läraren efter rasten och berättade att en annan elev slagit med bandyklubban mot andra elever, och att eleven själv hade blivit slagen. Läraren uppger att hen skrev en händelserapport om händelsen, men ingen kränkingsanmälan. En representant för elevhälsan uppger att hen bevittnade en händelse då en elev kommenterade en annan elevs hår i årskurs 7 på ett kränkande sätt och det ledde till ett ordkrig mellan eleverna. Representanten uppger att hen stod i närheten av händelsen och såg att en lärare tog eleverna åt sidan för att hjälpa dem att reda ut händelsen, men att det inte har kommit in någon anmälan om kränkande behandling gällande händelsen.

Rektorn uppger i intervju att när personalen har anmält kränkande behandling via en länk på skolans skolplattform kan rektorn och kuratorn se anmälan, och de anmäler det vidare till huvudmannen.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

Riksdagen har beslutat om en lagändring avseende 6 kap. 10 § skollagen. Av lagändringen framgår bland annat att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera rektorn om sådan behandling. Skyldigheten ska begränsas till vissa situationer och gälla om personalen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten att informera rektorn ska också gälla om personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av någon i personalen. Rektorns skyldighet att anmäla till huvudmannen ska ändras till att gälla samma sorts händelser som omfattas av personalens informationsskyldighet. Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2026. (Rskr 2025/26:332, 2025/26:UbU25 och prop. 2025/26:196)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Pilträdsskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende personalens skyldighet att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn anmäler vidare till huvudmannen de fall av kränkande behandling som personalen har anmält till rektorn. Av utredningen framgår dock att personalen inte anmäler alla fall av då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling till rektorn.

Av utredningen framgår exempel på två händelser då elever blivit utsatta för kränkande behandling och som personalen haft kännedom om men inte anmält till rektorn. Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Att lärare eller annan personal inte anmäler de uppgifter om kränkande behandling som de fått kännedom om till rektorn är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att 6 kap. 10 § skollagen kommer att ändras den 1 augusti 2026. Det finns inte stöd för att tillämpa den nya bestämmelsen innan den trätt i kraft och det finns i detta fall inte heller skäl att meddela ett föreläggande som endast sträcker sig till den 31 juli 2026.

Övrig information

Upplysningsvis vill Skolinspektionen lyfta fram vikten av att huvudmannen tillämpar den nya lagstiftningen när den träder i kraft.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inför Skolinspektionens tillsyn lämnat in en förteckning över undervisande personal på skolan. Av förteckningen och klassscheman som Skolinspektionen tagit del av samt intervju med rektorn framgår att elever på Pilträdsskolan under vårterminen 2026 har fått undervisning av lärare som saknar lärarlegitimation eller som har lärarlegitimation men saknar behörighet för att undervisa i flera ämnen på låg-, mellan- och högstadiet. Av inlämnade lärarlegitimationer samt av intervju med rektorn framkommer att 23 av skolans 36 lärare som undervisar i grundskolan innehar lärarlegitimation.

Huvudmannen har inför tillsynen lämnat in 14 olika rekryteringsannonser på låg-, mellan- och högstadiet, varav sju av annonserna publicerades inför läsåret 2025/2026 och övriga sju annonserna publicerades efter att läsåret 2025/2026 hade startat. Rektorn uppger i intervju att skolan anställde flera nya lärare inför läsåret 2025/2026. Vidare uppger rektorn att skolan har annonserat för behöriga lärare i flertal ämnen och att de lärare som saknar lärarlegitimation och/eller rätt ämnesbehörighet anställdes mot bakgrund av att det inte var några behöriga lärare som sökte den aktuella tjänsten. Rektorn uppger även att de har skrivit anställningskontrakt med en lärare som ska börja inför läsåret 2026/2027 och undervisa i ämnena svenska och engelska på högstadiet. Vidare uppger rektorn att läraren som saknar legitimation och undervisar innevarande läsår i bland annat svenska och svenska som andraspråk i årskurs 9 inte ska arbeta som undervisande lärare under läsåret 2026/2027.

Skolinspektionen har i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen från Skolinspektionens tillsynsbesök ställt frågan till huvudmannen om de har rekryterat för legitimerad och behörig lärare i bland annat ämnena svenska och svenska som andraspråk på högstadiet inför läsåret 2025/2026. I samband med inlämnandet av sina synpunkter på tjänsteanteckningen har huvudmannen lämnat in ytterligare en rekryteringsannons.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. (2 kap. 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84f). En person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I

normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/10:165, s. 653)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningen är icke-konfessionell samt saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningen i skolans val kristendom

Elever uppger i intervju att det inte märks att deras skola har en kristen inriktning, förutom att de har en lektion i kristendom. Även lärare uppger i intervju att det inte märks i deras arbete att skolan har en konfessionell inriktning. Lärare och rektorn uppger i intervju att skolan inte har några konfessionella inslag.

Undervisande lärare i ämnet kristendom samt rektorn uppger i intervju att lärare utgår från läroplanen och kursplanen för religionskunskap på mellan- och högstadiet, eller kursplanen för samhällsorienterande ämnen på lågstadiet, när de planerar undervisningen i skolans val kristendom. Flera lärare uppger även att de bedömer elevernas kunskaper i ämnet kristendom och att de i bedömningen utgår från betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i ämnet religionskunskap.

På frågan om det är någon skillnad på lektionerna i kristendom och religionskunskap uppger elever i intervju bland annat att på lektionerna i kristendom får de lära sig om olika perspektiv på kristendomen samt de abrahamitiska religionerna och de ser på filmer om kristendomen, medan de på religionskunskapen får lära sig om alla världsreligioner.

Elever och lärare uppger i intervju att de inte ber eller studerar Bibeln på några lektioner. Elever uppger vidare att de kan säga vad de tycker och tänker oavsett vilken religion de tillhör. När lärare pratar om berättelser ur Bibeln på lektioner i kristendom säger de inte att berättelserna har hänt i verkligheten.

Utredare från Skolinspektionen har under tillsynsbesöket observerat lektioner i ämnet kristendom i årskurserna 1, 2, 4, 5 och 9. Observationerna visade att det inte fanns några konfessionella inslag i undervisningen samt att undervisningen var saklig, allsidig och byggde på vetenskaplig grund.

Samlingarna i aulan i Vallbykyrkan

I intervjuer med elever, lärare och rektorn uppger samtliga att skolan firar kristna högtider i skolans aula som ligger i Vallbykyrkan. De uppger att de har adventssamling, julavslutning och påskfirande i aulan.

Elever, lärare och rektorn uppger vidare att det är en lärare som inleder samlingarna i aulan med ett tal. Vidare uppger samtliga att det inte förekommer någon bön under samlingarna. Lärare och rektorn uppger även att det är respektive arbetslag som planerar övrigt innehåll i samlingarna som exempelvis vilka sånger eleverna ska sjunga och vilka aktiviteter de ska ha. Rektorn uppger i intervju att samlingarna i aulan är en del av undervisningen och att det är obligatoriskt för elever att närvara.

Skolinspektionen har tagit del av manus för de tal som en lärare har hållit under samlingarna i aulan med låg-, mellan- och högstadiet vid advent, jul och påsk under läsåret 2025/2026. Skolinspektionen har även ställt frågor till läraren i intervju om olika uttalanden som förekommer i talen. Läraren uppger bland annat i intervju att hen försöker inkludera alla i samlingen under sina tal och att hen utgår från det kristna kulturarv som finns gällande de olika högtiderna. Vidare uppger läraren att hen bygger innehållet i talen på vetenskaplig grund. Av Skolinspektionens granskning framgår att lärarens tal inte innehåller några konfessionella inslag i form av bekännelse eller förkunnande.

Undervisningen i samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen

Lärare uppger i intervju att deras undervisning inte påverkas av skolans konfessionella inriktning samt att de planerar undervisningen i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen utifrån läroplanen och centralt innehåll i kursplanerna. Rektorn uppger vidare att undervisningen ska utgå från läroplanen och att hen följer upp undervisningen genom bland annat dialog med lärarna, lektionsbesök och utvärderingar.

Skolinspektionen har i intervjuer med elever och lärare ställt frågor om undervisningen i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen, främst ämnena biologi, fysik, geografi och religionskunskap. Frågorna har kopplats till det centrala innehållet i kursplanerna för respektive ämne som berör bland annat jordens, livets och människans uppkomst samt utveckling. Av elevers och lärares svar på frågorna framgår att eleverna har fått lära sig om naturvetenskapliga förklaringar till jordens, livets och människans uppkomst och utveckling utifrån det centrala innehållet i kursplanerna för respektive ämne och stadie. Vidare framgår att undervisningen i religionskunskap utgår från kursplanen och att berättelser från Bibeln inte framställs som sanning.

Elever från samtliga stadier uppger i intervju att deras lärare inte berättar för eleverna vad de tror på för teorier eller religion. Lärare uppger i intervju

att de utgår från läroböckerna när de undervisar om vetenskapliga och religiösa sätt att förklara världens tillkomst på.

Rättslig reglering

I skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. (1 kap. 5 § skollagen)

Undervisningen vid fristående skolor ska vara icke-konfessionell. (1 kap. 7 § skollagen)

Undervisningen i grundskolan får omfatta skolans val. (10 kap. 4 § skollagen)

Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Undervisning i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. (9 kap. 9 och 11 §§ skolförordningen)

I läroplanen anges bland annat att undervisningen ska vara saklig och allsidig. (Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande att undervisningen är icke-konfessionell samt saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund. Ärendet ska därför avslutas i de delarna.

X Erica Underwood

Beslutsfattare
Signerat av: Erica Underwood

X Martina Gregic Hansson

Föredragande
Signerat av: Martina Gregic Hansson